

BULETINUL
COMISIUNII
MONUMENTELOR ISTORICE

PUBLIICAȚIUNE TRIMESTRIALĂ

BUCUREȘTI

Inst. de Arte Grafice CAROL GÖBL S-r I. St. Rasidescu
16, STRADA PARIS (FOSTĂ DOAMNEI), 16

1916

3275.

CUPRINSUL

TEXT

	Pag.
Regina Elisaveta, de D. ONCIUL	1
Bogdan-Serai, de G. BALȘ	10
Sculptorul refacerii dela biserica episcopală din Argeș, de N. IORGA	19
O icoană din sicriul Sfântului Ioan-cel-Nou din Suceava, de VIRG. DRĂGHICEANU	21
Cele mai vechi stampe reprezentând cetatea Sucevii și Cetatea-Albă, de A. L.	25
Cercetări cu privire la Traci: Emendațiuni la Corpus I. L., de G. MATEESCU	29
Inrăuriri gotice în arhitectura românească, de AL. M. ZAGORITZ	44
Cronică: Inscripții: la biserica din Pașcani, la biserica din Vânători-Vlașca, pe coloana din piața Sf. Anton București, de VIRG. DRĂGHICEANU.— La biserica din Brezoele-Dâmbovița, de I. D. TRAJANESCU. Arcul de triumf al Academiei Mihăilene și Palatul lui Ștefan-cel-Mare din Iași, de VIRG. DRĂGHICEANU	47

ILUSTRĂȚII

	Pag.		Pag.
1. Regina Elisaveta intrând în biserica dela C.-de-Argeș	2	14. Inscripția lui „Gligorie Corneseul” dela biserica episcopală din C.-de-Argeș	19
2. Elisaveta Doamna cu Domnița Maria	4	15. Icoană veche din sicriul Sf. Ioan-cel-Nou dela Suceava	22
3. Chenar din Evaughelia dela C.-de-Argeș, cu chipuri ctitorilor: Neagoe-Vodă și Carol I.	4	16. Icoana nouă, zugrăvită pe dosul celei precedente, reprezentând acelaș subiect	23
4. Chenar din Evaughelia dela C.-de-Argeș, cu chipurile arhitecților: Meșterul Maoule și Leconte du Noüy	5	17. Ruinele cetății Suceava, după o stampă din întâia jumătate a sec. XIX	26
5. Dedicția Evaugheliei dela C.-de-Argeș	6	18. Cetatea-Albă, după o stampă din întâia jumătate a sec. XVIII	27
6. O pagioă din Evaughelia dela C.-de-Argeș	7	19. Inelul (de aur) Doamnei Tudosca a lui Vasile Lupu	43
7. Legătura ferecată a Evaugheliei dela C.-de-Argeș	8	20. Inelul (de aur) lui Ioan-Vodă, fiul lui Vasile Lupu	43
8. Acoperemănt pentru sfintele vase, închinat bisericilor Trei-Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc din Iași	9	21. Biserica Sf. Gheorghe-Olari din C.-Luog	44
9. Bogdan-Serai pe la 1877, după litografia din Pașpatia	11	22. Biserica Sf. Gheorghe-Olari din C.-Luog: ușa și planul	45
10. Bogdan-Serai: absida capelei superioare	12	23. Biserica Sf. Gheorghe-Olari: fereastra din furdul altarului	46
11. Bogdan-Serai: un pedocotiv al cupolei	12	24. Arcul de triumf al fostei Academii din Iași	48
12. Bogdan-Serai: paraclisul, văzut din NV	12		
13. Bogdan-Serai: planuri și secțiuni	13		

I.

DIFERITE INSCRIȚII

La bis. din Pașcani-Suceava.

Pe un clopot :

ACESTCLOPOT S'AU VARSAT ÎN ORAȘUL IAȘI, ÎN LUMINATA STĂPÂNIREA DOMNULUI SGARLAT ALEXANDRU KALIMACHI V(ŌE)VODŪ ȘI IUBITEI SALE SOȚII, ANA, MITROPOLIT VENIAMINŪ, CU TOATĂ CHELTUIALA ȘI OSTENEALA DUMISALE VISTIER NICOLAE GHEORGHE ROSET ROZNOVANU.

La biserica din Vânători-Vlașca

ΟΥΤΟΣ Ο ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ Ο ΤΙΜΩ-
ΜΕΝΟΣ ΕΠ' ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΩΝ ΓΕΝΕΘΑΙΩΝ ΤΗΣ
ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟΥ
ΜΑΡΙΑΣ, ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΔΙ' ΕΞΟΥΣΙΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΣΤΑΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ
ΙΚΥΡΙΟΥ ΜΕΤΕΤΙΟΥ ΚΑΣΤΖΟΡΑΝΟΥ ΠΑΝΤΟ
ΚΡΑΤΟΡΙΝΟΥ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝ-
ΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΥΓΓΡΟΒΑΛΛΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ
ΝΗΦΕΝΟΣ ΠΡΕΜΟΝΕΥΟΝΤΟΣ ΔΕ ΤΟΥ ΥΠΗΛΟ-
ΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑ-
ΣΙΣ ΟΥΓΓΡΟΒΑΛΛΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΜΠΑΡΠΟΥ ΔΗΜΗ-
ΤΡΗ ΣΤΗΡΒΕΗ ΒΟΕΒΟΔΑ. ΕΝ ΕΤΕΙ ΣΩΤΗΡΙΩ
ΔΙΩΤΙ. ΜΗΙΣ. Γ.

Coloana din piața Sf. Anton, București

a) ÎNTR' ACEST LOC S'A AFLAT ZIGITĂ ÎNCĂ DIN VECHEME, DIN VELEATUL 1735, O BISERICĂ ÎN NUMELE SF. ANTONIE, DAR LA LEATUL 1847, MARTIE 23, ÎNTÂMPLÂNDU-ȘE UN GROAZNIC FOC, TOCMAI ÎN ZIUA SF. PAȘTI, S'AU MISTUIT ȘI DÂNSA CU O PARTE DE ORAȘUL CARE AU SCĂPAT.— NUMAI O SFÂNTĂ ICOANĂ, A SF. ANTONIE, S'AU MUTAT LA SF. GHEORGHE VECHIU, CU BLAGOSLOVEREA PRA SF. SALE MIT. NEOFIT, CA SĂ SE PRĂZNUIASCĂ ZIUA ÎN TOȚI ANII.— ȘI ASTĂ-ZI S'AU RĂDICAT ACEST MONUMENT, SĂ FIE SPRE POMENIRE, PRIN TRUDA ȘI A UNUI PETRE SIN INCIU DIN SERBIA ȘI CU AJUTORU SF. G.G. VECHIU, ÎN ZILELE FOȘTILOR EPITROPI M. PETROVICI FISTOVȚANU ȘI T. RĂDULESCU, ÎN LOCUL SF. PRASTOL, PENTRU CA SĂ FIE

APĂRARE DE ORICE NECURĂȚENIE. ȘI VA ARDE O CANDELĂ ÎN TOATE NOPTILE CU CHELTUIALA SF. GG. VECHIU ȘI ÎN TOATE LUNILE SE VA FACE O SFEȘTANIE, PRECUM PREOȚI DELA SF. GG. VINO LUNĂ, CEI DELA SF. NICULAE ȘELAR ÎN ALTĂ LUNĂ.— ȘI AȘA VA URMA ÎN VECI, SPRE VEȘNICA POMENIRE.

b) **Споменникъ.** ОВАН МОНУМЕНТЪ ПОД-
ЖЕЛЪЗЪ Я ПЕТЪЛЪЗЪ ІВ'КІЗЪ СЕРБСКІН КАПЛАРЪЗЪ СЪМНЕ
СЕРБСКЕ АГИЦІЕ І БИВШИ ПОДПОРЪЧНИКЪЗЪ ВОИ-
КОДЕТЪА СЕРБСКОРЪЗЪ, СЪ СВОИОМЪ СЪПРЪТОМЪ
МАРИОМЪ И КІЕРОМЪ ЕФРОСИОМЪ, ЧЛЪМЪ І СЪВЪ-
ГОСПОДА БОГА НАШЕГО, СВНЪЗЪ ЧМЕРШИХЪ РО-
ДОВЪЗЪ МОИХЪ І РАБОВЪЗЪ БОЖИИ РАДИ КЪДНІМЪЗЪ
ВІЧНА ПАМЪАТЪ. Ч БІСІСРІШІЧЪ МЕСЕЦА ФЕВЪА-
РІА 1860 ГОДИНЪ, ОТАЦЪ НАШАНЪ, МАТИ БОСНА,
КА И ВАСЛАКІА И МОМЕ РОДЪ НАШИ МЕРШИ СЕРБИ.

Adecă: «Monument. Acest monumen ridicatu-l-am eu Petre Ilici căpral sârb dela Agenția Statului sârbesc și fost sublocotenent în oștirea sârbească cu soția mea Marina și fica mea Efrosina, intru numele și lauda Domnului Dumnezeuului nostru tuturor rudelor mele și robilor lui D-zeu, pentru a le fi spre veșnica lor pomenire. În București, luna Fevruarie, anul 1860. Tatăl Ilian, mama Bosnaca și Vasilachi și rudele mele. Sârbii noștri morți.

(D-l Stoica Nicolaescu a bine voit a revedea lectura și face traducerea).

E ridicat pe locul unde se află înainte de 1735, *Biserica de jos a Curțiiisau za Doamna.*

VIRG. DRĂGHICEANU

La bis. din Brezoaale-Dâmbovița

Bis. sf. Nicolae din căt. Brăiloiu

ACIASTĂ SFÂNTĂ ȘI DUMNEZEIASCĂ BISERICĂ CARE SĂ PRĂZNUIASTE SFÂNTUL PARINTELE NOSTRU NICOLAE FĂCATORUL DE MINUNI, CU ÎNDEMNAREA LUI DUMNEZEU ȘI CU AJUTORUL SFÂNTULUI DUH, ESTE DIN TEMELIA EI ÎNCEPUTĂ ȘI ZIDITĂ DE DUMNEALUI RĂPOSATUL PĂTRAȘCO BRĂZOIANO VEL VORNIC, ÎN ZILELE ÎNĂLȚATULUI LOMN

IO STEFAN CANTACUZINO VV., CÂND AU FOST CURSURI. ANILOR 7223 (1715). ȘI ÎNTÂMPLÂNDU-SE DE AU RĂMAS NEISPRĂVIT DE SPOIT, DE ZUGRĂVIT, IAR CU AJUTORUL LUI DUMNEZEU STEFAN BRĂZOIANO BIV VEL VORNIC ZA TARGOVIȘTE, FIUL DUMNEALUI PĂTRAȘCO BRĂZOIANO, AU ZUGRAVIT, AU PARDOSIT, PRECUM SE VEDE. PENTRU VECINICĂ POMENIRE, ÎN ZILELE PEA ÎNALȚATULUI DOMN IO GRIGORE VV. 7257 (1749).

Bis. Adormirii din căt. Cluceru:

ÎN NUMELE TATĂLUI ȘI AL FIULUI ȘI AL SF. IUDH, ZIDITU-S-AU ACEASTĂ SFT. ȘI DUMNEZEIASCĂ BISERICĂ. ÎNTRU CINSTEA ȘI ADORMIREA PEA SFT. DE DUMNEZEU NĂSCĂTOARE. ȘI S'AU ZIDIT DIN TEMELIA EI DUPĂ CUM SE VEDE CU TOATĂ CHELTUIALA DUMNEALUI GHEORGHE SERCLI (?) BIV VEL STOLNIC, ÎNTRU POMENIREA DUMNEALUI ȘI DUMNEAEI SMARANDA STOLNICEASA, JUPĂNEASA D-LUI, ȘI A COPIILOR DUMNEALOR. ȘI S'AU ÎNCEPUT ÎN ZILELE LUI CONST. NICOLAE VV. MAVRĂCORDAT ȘI S'AU SFĂRȘIT ÎN ZILELE LUI SCARLAT VV.— DAR GĂTIREA ACESTEI BISERICI S'AU FĂCUT DE CĂTRE RĂIOSATA SOȚIA DUMNEALUI ILINCA BĂIEASCA, CARE ÎNTÂMPLÂNDU SE DE S'AU SĂVĂRȘIT, N'AU APUCAT SĂ TRĂIASCĂ LA SFĂRȘITUL BISERICII, SFĂRȘINDU-SE LA ANUL 7277 (1769).

J. D. TRAJANESCU

II.

ARCUL DE TRIUMF AL ACADEMIEI MIHĂILENE

● notiță cu privire la arhitectul ce a înlocuit planul acestui faimos arc, azi dărâmat, găsim în informațiile Daciei Literare a lui Kogălniceanu, Iași, 1840,

„Epitropia învățaturii publice din Moldavia au încuviințat planul înfățișat de dl Costinescu, profesor de inginerie la Academie, pentru sporirea zidurilor Academiei naționale. Am fost așa de norocoși și noi ca să vedem acest plan, ce ne dă o mare nădejde de talentul compuzitorului.

„Amândouă zidurile Academiei se vor uni pe deasupra uliței, printr'un arc triumf. Lucrările se vor începe în primăvara viitoare și în puțină vreme Iașii se vor bucura de o nouă înfrumusețare“.

24. Arcul de triumf al fostei Academii din Iași.

III.

PALATUL LUI ȘTEFAN DIN IAȘI

Clădirea aceasta, de cari se leagă atâtea amintiri, a fost dărâmată fără să se fi iăcut un releveu sau fotografii. (Se știe că într'unul din coșurile palatului s'a găsit, cu prilejul facerii noii clădiri, o întreagă comoară de bani din vremea lui Vasilie Lupu).

Ea fusese reparată pentru ultima oară în 1840, cum aflăm de asemenea din Dacia Literară:

„Ruinile curților arse, în sfârșit nu vor mai întrista priveala Iașilor. Societatea ce au cumpărat poslina grăului, este îndatorită de a retocmi, după planul încuviințat de către I. S. aceste curți, odată atât de falnice, în care s'au săvârșit atâtea întâmplări istorice, ce au înrăurit asupra norocirii și nenorocirii Moldaviei întregi. Societatea le va gati în 4 ani, după care ministeriile administrațiilor, tribunalele, oștirea, toate instanțele, în sfârșit, se vor adună în marile lor apartamente.

„Așa această zidire va fi unică în Europa, iar restatormicirea ei va face pentru veșnicie epocă în istoria așezămintelor folositoare făcute de către I. N. Domn“.

VIRG. DRĂGHICEANU